STA2/26: Streptokok A – průkaz

Tento cyklus byl realizován v souladu s dokumentem ***Plán EHK 2026***.

Vzorky
V cyklu byly použity komerční vzorky (hermeticky zabalené vatové tampony).

Komentář supervizora
Tohoto cyklu se zúčastnilo 77 pracovišť.

Vztažné hodnoty a způsob hodnocení
Vztažné hodnoty byly určeny jako konsenzus účastníků.
U **kvalitativních** výsledků dochází ke konsenzu tehdy, jestliže se shodne alespoň 80 % hodnocených výsledků.

Konsenzu bylo dosaženo u obou vzorků a celková úspěšnost (celkově úspěšný je ten, kdo uvede správné výsledky u obou vzorků) dosáhla výborné úrovně 97 %.
U vzorku A uvedlo 97 % účastníků správný výsledek *pozitivní* (chybný *negativní* výsledek uvedli 2 účastníci).
U vzorku B uvedlo 99 % účastníků správný výsledek *negativní* (chybný *pozitivní* výsledek uvedl 1 účastník).

Jeden účastník zaznamenal „dvojchybu“, to znamená, že uvedl chybný výsledek pro oba vzorky – mohlo se jednat o záměnu vzorků při analýze nebo při zápisu výsledků. Jestliže se nejednalo o administrativně technický omyl, pak by šlo o poměrně závažný problém při samotném měření.
Jeden účastník určil oba vzorky jako negativní – zde doporučujeme prověření systému a postupu analýzy.

Naprostá většina účastníků tohoto cyklu použila pro měření systém *Aidian QuikRead go*. Ostatní systémy (např. *SD Biosensor Standard F200*) byly zastoupeny v malých počtech. Bohužel ale 5 účastníků systém neuvedlo.

Tento cyklus EHK ukázal velmi dobrou úroveň provádění testů na streptokokový antigen na pracovištích vybavených systémy POCT (účastníky cyklu byli praktičtí lékaři, laboratoře v nemocnicích, urgentní příjmy a další pracoviště). Z klinického hlediska je vysoká míra spolehlivosti zásadní pro racionální antibiotickou léčbu a prevenci pozdních následků streptokokových infekcí, jako je revmatická horečka. Včasná identifikace původce přímo v ordinaci umožňuje lékaři okamžitě nasadit cílenou léčbu, nebo naopak předejít zbytečnému předepisování antibiotik u virových infekcí.
Cyklus tak potvrdil, že zavedený systém POCT testování je důležitým pomocným nástrojem, který významně zvyšuje kvalitu péče o pacienta a přispívá k boji proti antibiotické rezistenci.

Z klinického hlediska je vysoká spolehlivost POCT systémů zcela zásadní. Správná a včasná identifikace původce (*Streptococcus pyogenes*) přímo v ordinaci přináší hned několik klíčových benefitů:

- **Okamžité zahájení cílené léčby:** Umožňuje lékaři nasadit adekvátní antibiotika (nejčastěji penicilin) hned při první návštěvě pacienta.
- **Prevence pozdních následků:** Včasná eradikace streptokoka je klíčová pro předcházení závažným sterilním následkům, jako je revmatická horečka nebo akutní glomerulonefritida (zánět ledvinových klubíček).
- **Racionální antibiotická politika:** Jasný výsledek pomáhá eliminovat zbytečné předepisování antibiotik u pacientů, jejichž obtíže jsou virového původu. POCT se tak stává mocným nástrojem v globálním boji proti vzniku antibiotické rezistence.

I přes vynikající výsledky tohoto cyklu EHK a vysokou analytickou přesnost samotných testů je však nutné mít na paměti klinické limity antigenní detekce a interpretovat výsledky v kontextu celkového stavu pacienta.
Klinický vykřičník: Samotná antigenní pozitivita nemusí automaticky znamenat aktivní, akutní streptokokovou infekci.
Test nedokáže rozlišit mezi akutně probíhajícím zánětem a **chronickým bacilonosičstvím** (perzistencí streptokoka na sliznicích bez klinických projevů), které může být náhodně odhaleno při souběžné virové infekci. Stejně tak je třeba myslet na to, že negativní výsledek POCT testu u pacienta s jasnými klinickými příznaky (tzv. falešná negativita, která může nastat např. při nízké náloži bakterií nebo nesprávném odběru) vyžaduje obezřetnost.
V klinické praxi proto **nesmí být zapomínáno na klasickou bakteriologickou kultivaci**. Ta zůstává zlatým standardem zejména v následujících situacích:

1. **Verifikace negativních výsledků:** U dětí a dospívajících s výraznými symptomy tonzilofaryngitidy (zánětu mandlí a hltanu), u kterých vyšel POCT test negativní.
2. **Stanovení citlivosti na antibiotika:** V případě alergií na penicilinová antibiotika, kdy je nutné kultivačně ověřit citlivost na alternativní preparáty (např. makrolidy), u nichž celosvětově roste rezistence.

Závěr
Ukončený cyklus EHK jednoznačně potvrdil, že zavedený systém POCT testování je vysoce spolehlivým a důležitým pomocným nástrojem v rukou lékaře. Výrazně zvyšuje kvalitu péče o pacienta a zrychluje diagnostický proces. Pro

STA2/26: Streptokok A – průkaz

maximální bezpečnost pacienta je však ideální kombinovat rychlost POCT systémů s precizností a komplexností klasického mikrobiologického vyšetření.

Odborná supervize:

Ing. Mgr. Oldřich Šipka
IFCOR - KLINICKÉ LABORATOŘE, s.r.o.,
Laboratoř alergologická a imunologická
Hradební 1553, 686 01 Uherské Hradiště
e-mail: oldrich.sipka@ifcor.cz

MUDr. Alena Volfová
Krajská nemocnice Liberec, a.s.
Centrum laboratorní medicíny
Klinická mikrobiologie a imunologie
Husova 1430, 460 01 Liberec
e-mail: alena.volfova@nemlib.cz

Přílohy

Jako přílohu této zprávy jednotliví účastníci cyklu, kteří uvedli výsledky, získávají:

Název	***Popis***
Osvědčení o účasti Výsledkový list	Je třeba splnit podmínky pro vystavení příslušného dokumentu uvedené v Plánu EHK.

Přílohy jsou identifikovány svým názvem, označením cyklu a kódem účastníka a jsou určeny pro potřebu účastníka. Jestliže jste v tomto cyklu zadali výsledky, pak své individuální vyhodnocení (zprávy) naleznete v aplikaci **Cibule** (https://www.eqa.cz/cibule). Po přihlášení zvolte v menu ***Výsledky EHK*** - ***Prohlížení*** a potom klepněte na tlačítko ***Zprávy*** pro příslušný cyklus.

Další informace

Závěrečná zpráva s výjimkou příloh je veřejná. Jak účastníkům, tak ostatním odborníkům, jsou na adrese www.sekk.cz volně k dispozici další informace, zejména:

- Souhrnný přehled výsledků tohoto cyklu včetně této závěrečné zprávy.
- Dokument ***Plán EHK*** (obsahuje informace, které se týkají EHK obecně).
- Vysvětlení obsahu jednotlivých výše uvedených příloh.
- Kontakt na poskytovatele EHK a na koordinátora EHK a seznam všech supervizorů včetně kontaktů.